

Nr 625

Av herr Hedlund m. fl., om upphävande av energiskatten å elektrisk kraft.

(Lika lydande med motion nr 513 i Första kammaren)

Den konjunkturavmattning, som inträdde under 1962 och medförde en avsaktnings i vårt lands ekonomiska utveckling, kan på vissa områden av näringslivet befaras leda till ytterligare försämring av den ekonomiska aktiviteten. Näringslivets investeringar, särskilt industriens, beräknas minska. Enligt finansplanen får man för innevarande år räkna med samma neddämpning av produktionsökningen som i fjol, d. v. s. till 3,5 procent, trots den väsentliga ökningen som avses i fråga om de offentliga investeringarna och bostadsbyggandet. Det är enligt vår mening nödvändigt, att effektivare åtgärder vidtas till upprätthållande av den ekonomiska aktiviteten.

Den aktiva konjunkturpolitik, som centerpartiet förordar, innebär att samhället så långt möjligt måste medverka till att sysselsättning och avsättning hållas uppe. Varje medborgare skall ha rätt till trygghet i arbete och arbetsinkomst. En ökning av bostadsbyggandet och de offentliga investeringarna är givetvis i nuvarande konjunkturläge en riktig politik.

Det väsentligaste för en fortsatt välståndsutveckling är emellertid att den ekonomiska aktiviteten så långt möjligt hålls uppe i näringslivet. Vissa åtgärder av betydelse i detta avseende har vidtagits eller avses vidtagas. De sysselsättningspolitiska insatserna har ökat väsentligt men tyvärr blivit ensidigt koncentrerade på de s. k. rörlighetsfrämjande åtgärderna, d. v. s. på att flytta arbetskraften från områden med sysselsättningssvårigheter till s. k. expansivorter. Efterfrågan på främst verkstadsprodukter främjas genom statliga beställningar. De från investeringsfonderna frisläppta medlen har givetvis haft en stimulerande verkan men endast för en begränsad del av näringslivet. Den största konjunkturstimulerande effekten hittills har naturligtvis sänkningen av utlåningsräntorna.

De konjunkturstimulerande åtgärder som vidtagits är emellertid enligt vår mening otillräckliga för upprätthållande av den ekonomiska aktiviteten i näringslivet. I en situation, då vi måste räkna med skärpt konkurrens på världsmarknaden, är det angeläget att strävandena till rationalisering och effektivisering av näringslivets produktionsapparat underlättas så långt möjligt. De i finansplanen omnämnda tendenserna till minskade självfinansieringsmöjligheter i näringslivet är enligt vår mening oroväckande för den

Bihang till riksdagens protokoll 1963. 4 saml. Nr 625—628

ekonomiska utvecklingen. Särskilt är det mindre och medelstora företag, som torde ha kännning av dessa svårigheter. Från dessa utgångspunkter framstår det som nödvändigt att även på beskattningsområdet åtgärder vidtages till stimulerande av aktiviteten i näringslivet.

En hård belastning för näringslivet utgör energiskatten på elektrisk kraft. Denna skatt utgår nu med 7 procent av beskattningsvärdet (d. v. s. det pris som abonnenten betalar) i fråga om s. k. borgerlig förbrukning (under 40 000 kilowattimmar per driftställe och år) och med 10 procent i fråga om industriell förbrukning (över 40 000 kilowattimmar per driftställe och år). Elskatten kan för närvarande beräknas till 175 milj. kronor per år. Avskaffande av elskatten är en åtgärd, som i hög grad skulle öka näringslivets expansionsmöjligheter.

De konjunkturpolitiska skälen talar otvetydigt för avskaffande av elskatten. Skulle åtgärden medföra viss underbalansering av driftbudgeten är detta en konsekvens som för ett konjunkturläge som det nuvarande får accepteras vid en aktiv konjunkturpolitik. Med den ökade aktivitet i näringslivet, som elskattens avskaffande medför, torde dock statens inkomstbortfall bli väsentligt lägre än de angivna 175 milj. kronorna. Om skattesänkningen skall bli bestående, måste emellertid även en statsfinansiell bedömning på längre sikt tagas med i bilden.

Enligt de preliminära siffrorna i finansplanen skulle driftbudgeten för nästkommande budgetår sluta med ett överskott på endast 95 milj. kronor. Utgiftsökningarna på över 1 miljard kronor gäller i stort sett ändamål som det kan sägas råda enighet om, t. ex. förstärkningen av försvaret och den fortsatta upprustningen av undervisning, forskning och olika vårdområden. Från vårt håll har i andra motioner föreslagits utgiftsökningar på områden, där enligt vår mening reformkraven inte får skjutas tillbaka, främst i fråga om ett väsentligt förbättrat stöd till barnfamiljerna, en intensifiering av vägupprustningen och förbättrat stöd till utvecklingsländerna. Dessutom måste enligt vår uppfattning med det snaraste genomföras en rimlig kostnadsfördelning mellan staten och kommunerna liksom en snabbare höjning av folkpensionerna än vad hittills planerats från regeringens sida.

En genomgång av statsverkspropositionen på de grunder som gäller för ett oppositionsparti, öppnar enligt vår bedömning inte möjligheter för besparingar som kan täcka de utgiftsökningar vi förordat. Underlaget i finansplanen är osäkert. För det nästkommande budgetåret kan våra förslag dock beräknas leda till en underbalansering av driftbudgeten, vilket dock måste betraktas som försvarligt i det nuvarande konjunkturläget. Det är emellertid anledning att understryka att vår politik på vissa områden innebär en annan angelägenhetsgradering än regeringens. En budgetmässig jämförelse på underlag av regeringspolitiken sådan den framträder i statsverkspropositionen är sålunda inte av större intresse. De besparingar i den statliga verksamheten, som enligt vår mening är möjliga, kan i stort sett genomföras

endast vid planläggningen i Kungl. Maj:ts kansli. Detta gäller inte minst rationaliseringen av den statliga förvaltningsapparaten. Vår politik kan sålunda i realiteten inte sägas innebära större utgiftsbelopp än regeringens.

Under senare tid har staten haft betydande inkomstökningar, under budgetåret 1961/62 med 1,4 miljarder kronor och under innevarande budgetår enligt bedömningen i finansplanen med 1,8 miljarder kronor. För budgetåret 1961/62 noterades på totalbudgeten ett överskott av drygt 500 milj. kronor. Konjunkturavmattningen har givetvis en reducerande inverkan på statsinkomsterna. För nästkommande budgetår beräknas dock en uppgång i preliminärskatteinflödet på ca 1 miljard kronor. På inkomstskatteliteln beräknas emellertid en minskning på cirka 400 milj. kronor, vilket har sin förklaring i de eftersläpande utbetalningarna av kommunalskattemedel och överskjutande skatt. Därmed skulle statens inkomstökning nästa budgetår stanna vid cirka 50 milj. kronor och överskottet på driftbudgeten vid 95 milj. kronor — eller 195 milj. kronor före den till synes godtyckliga bedömningen av en minskning av driftbudgetens reservationer om 100 milj. kronor. Det beräknade utfallet för nästkommande budgetår kan alltså inte sägas vara representativt för den statsfinansiella situationen. Enligt rikskontrollverkets beräkningar skall statsinkomsterna öka med drygt 800 milj. kronor budgetåret 1964/65 och cirka 1 200 milj. kronor budgetåret 1965/66. Utgången blir givetvis beroende av konjunkturutvecklingen.

Vår bedömning av den statsfinansiella situationen är att den medger de utgiftsökningar, som vi enligt ovan förordat, och samtidigt ett bestående avskaffande av elskatten. I nuläget är det emellertid främst de konjunkturpolitiska skälen som talar för elskattens avveckling. En sådan åtgärd, som ökar aktiviteten i näringslivet, måste nu anses nödvändig för trygghet av resurserna för en fortsatt välfärdsutveckling.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att energiskatt å elektrisk kraft icke må uttagas efter den 30 juni 1963.

Stockholm den 26 januari 1963

Gunnar Hedlund

Lars Eliasson

Nils G. Hansson

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund

Sven Vigelsbo

Per Svensson

i Stenkyrka

Gustaf Svensson

Harald Larsson

Gunnar Larsson

i Vä

i Hedenäset

i Luttra
